

УДК: 346.544.6

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2021-76-3-52-61>

Роженко Олександра Вікторівна,
кандидат економічних наук, доцент
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9358-5436>

МАЙНО В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ В УКРАЇНІ

У статті досліджено визначення терміна «майно» у сфері господарювання, здійснено аналіз його дефініцій. На цій підставі виділено різні підходи та запропоновано процесний підхід до тлумачення питомої категорії. Щодо класифікації видів майна та джерел його формування встановлено використання понять, що втратили чинність у законодавстві. Запропоновано усунення виявлених розбіжностей у трактуванні термінів правового регулювання майнових відносин у сфері господарювання в Україні з огляду на види майна та джерела його формування.

Ключові слова: майно; правове регулювання; визначення; класифікація; активи.

Постановка проблеми. Національна система досягнення Україною Цілей сталого розвитку, згідно з Національною доповіддю 2017 року Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Цілі сталого розвитку», забезпечує міцну основу для подальшого планування розвитку країни з використанням широкого кола інформаційних, статистичних та аналітичних матеріалів [1]. Для досягнення 17 Цілей сталого розвитку України, виконання 86 завдань національного розвитку та моніторингу 172 показників необхідно використання наявного та залучення додаткового майна як засобу запланованих перетворень і розвитку соціально-економічної системи держави. Суб'єкти на всіх рівнях соціально-економічного розвитку суспільства мають змогу здійснювати господарську діяльність за умови формування та використання майна, що є обов'язковою умовою здійснення господарської діяльності, виміром її обсягів, відповідальності тощо. Згідно зі статтею 55 Господарського кодексу України (далі – ГК України) суб'єктами господарювання визнаються такі учасники господарських відносин, що здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та зобов'язань), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством [2].

Отже, процеси формування та використання майна вітчизняних суб'єктів господарювання потребують дієвого й відповідного, єдиного та чіткого термінологічно-категоріального апарату, в якому наразі наявні певні розгалуженості, що є підґрунтям механізму правового регулювання господарювання на макрорівні та управління на мікрорівні, який би задовольнив сучасні потреби щодо його ефективності, став інструментом, який забезпечує необхідні перетворення в суспільстві.

Актуальність обраної теми дослідження підтверджує закон суспільного розвитку. «В основі існування і розвитку людського суспільства лежить матеріальне виробництво. Так само, як суспільство не може припинити споживати, – писав К. Маркс, – так не може воно і

припинити виробляти. Саме розвиток матеріального виробництва визначає всі сторони життя людського суспільства» [3, с. 10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Глибину дослідження проблемних питань майнових відносин у сфері господарювання, зокрема їх визначення та класифікації, доводять численні наукові праці таких вітчизняних та зарубіжних авторів, як М. Р. Аветисян [4], А. Г. Бобкова [5], В. О. Гаврилюк [6], Б. В. Деревянко [7; 8], А. М. Захарченко [9], І. В. Паламарчук [10], А. В. Подоляк [11], О. А. Туркот [12; 13], В. С. Щербина [14] та багатьох інших (у роботі «Майно: окремі проблеми класифікації» [15] розглядалася класифікація майна у сфері господарювання. – *О. Р.*). Не применшуючи теоретичної та практичної значущості наукового здобутку вчених, убачаємо необхідним подальше вивчення зазначеного питання.

Формування мети статті. Метою статті є надання рекомендацій щодо вдосконалення механізму правового регулювання питань майнових відносин у сфері господарювання, зокрема визначення та класифікації майна, що сприятиме більш ефективному управлінню ним.

Виклад основного матеріалу. Господарські правовідносини є однією з визначальних сфер формування та використання майна суб'єктів господарювання, тому що, відповідно до ст. 3 ГК України, саме в результаті господарської діяльності відбувається виготовлення та реалізація продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що, у свою чергу, призводить до створення об'єктів майна [2]. Згідно з цією ж статтею однією зі сфер господарських відносин є господарсько-виробничі – «майнові та інші відносини, що виникають між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності» [2]. Тобто майнова ознака є від'ємною під час визначення суб'єкта господарювання та здійснення господарської діяльності.

На сучасному етапі історичного розвитку суспільства майно «вийшло» за межі сфери суспільного виробництва і є вагомим фактором у регулюванні інших видів правовідносин. Майно та його правові титули й режими набули ознак складного багатоаспектного інституту, який функціонує в різних соціально-економічних надбудовах. Формування та використання майна утворює систему господарських операцій суб'єкта господарювання та дозволяє встановити факти та відомості, що мають безпосереднє значення для них. У свою чергу, теоретичне підґрунтя поняття, класифікація та джерела формування майна дозволяють зрозуміти загальні закономірності, що відображають предмет господарювання, який спрямований на вирішення поставлених господарсько-правових завдань.

Визначення категорії «майно» у сфері господарювання, що наявні в чинному законодавстві та сучасних наукових джерелах, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення терміна «майно» у сфері господарювання*

Визначення	Джерело
Сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів	Господарський кодекс України [2]
Окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки	Цивільний кодекс України, [16], Податковий кодекс України [19]
Будь-які активи, матеріальні або нематеріальні, рухомі або нерухомі, виражені в речах або в правах, а також юридичні документи або акти, які підтверджують право власності на такі активи або інтерес у них	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції [17]

Включає майно будь-якого виду, незалежно від того, матеріальне воно чи виражене в правах, рухоме чи нерухоме, та правові документи або документи, які підтверджують право на таке майно або частку в ньому	Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму [18]
Активи (необоротні та оборотні), які підприємство використовує у виробництві в процесі господарської діяльності, вартість яких відображається в балансі підприємства	Наказ Фонду державного майна України «Про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства» [20]
Охоплює всі види матеріальних одиниць	Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про безоплатну передачу майна [21]
Будь-які активи, матеріальні або нематеріальні, рухомі або нерухомі, а також правові документи або інструменти, які засвідчують право власності на майно або його частку	Угода між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про взаємну допомогу між їх митними адміністраціями [22]
Нерухоме та рухоме майно	Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України» [23]

* Складено автором.

Проведені дослідження щодо визначення терміна «майно» у сфері господарювання, які наведені в таблиці, підтверджують відсутність єдиного підходу, його резонантність і залежність від специфіки та характерних ознак господарської діяльності, що здійснюється. Узагалі можна виділити різні підходи до визначення терміна «майно», який використовується у сфері господарювання, що й зображено на рисунку 1.

Підхід «майно – речі» згідно з Цивільним кодексом України і, як наслідок, Податковим кодексом України не повною мірою відповідає здійсненню господарської діяльності з огляду на визначення об'єктів майна, джерел їх формування та мету використання.

Низка наведених у нормативно-законодавчих актах України дефініцій майна як активів цілком логічна, тому що майно суб'єктів господарювання зі статусом юридичної особи відображається в їх балансі, зокрема: види наявного майна – активи, а джерела їх формування – пасиви. Майно суб'єктів господарювання – громадян без статусу юридичної особи відображається в інших передбачених законодавством формах обліку майна, але відповідно до Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» може бути визнано активами [24].

У ГК України майно трактується за комбінованим підходом, тобто майном є речі та цінності, включаючи нематеріальні активи. Саме це визначення майна найбільше розкриває його природу і сутність, вказує на обов'язковість його вартісної оцінки (цінність) та необхідність його обліку.

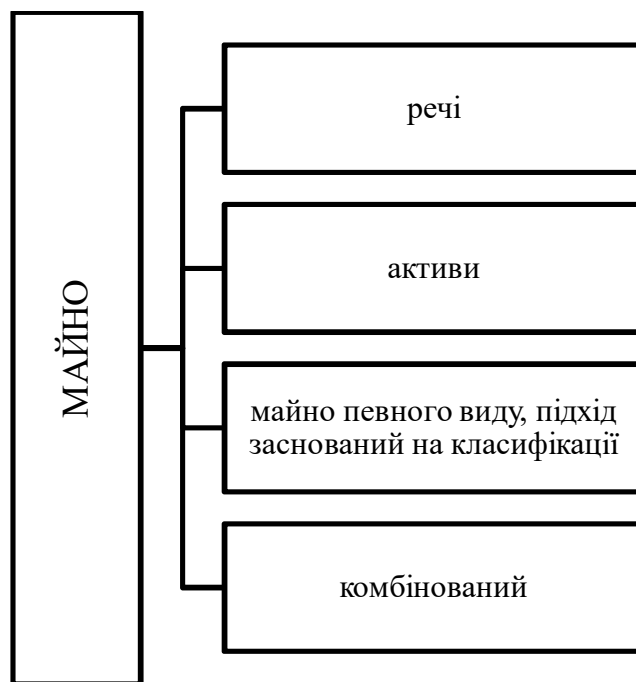

Рис.1. Підходи до визначення терміна «майно» у сфері господарювання

Зважаючи на те, що дослідження тлумачень терміна «майно» у сфері господарювання має здебільшого перевагу до підходу «майно – активи», необхідно врахувати визначення сутності активів. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV вказано, що активи – це «ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому» [25]. Ця дефініція є чинною і цілком корелює з визначенням майна в ГК України, особливо в частині того, що вони «виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання».

Тому визначення сутності терміна «майно» у сфері господарювання пропонується розглядати за процесним підходом, який наведено на рисунку 2.

Рис. 2. Визначення терміна «майно» у сфері господарювання за процесним підходом

На сьогодні питання класифікації майна, визначення його видів та джерел формування у вітчизняному законодавстві є актуальним. Наявні формулювання викликають резонанс у правовому регулюванні господарської діяльності, а саме: стаття 139 ГК України розкриває види майнових цінностей залежно від економічної форми (основні фонди, оборотні засоби, кошти, товари) і визначення кожної з цих форм.

Загалом майнові цінності відносять до основних фондів, оборотних засобів, коштів і товарів, які можуть перебувати в суб'єкта господарювання на праві власності, праві господарського відання, праві оперативного управління та на інших майнових правах [26, с. 137–138].

Основні фонди визначено так: «майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів». Але нормативно-правові акти, у яких було закріплено тлумачення цього терміна, втратили чинність. Законодавчі документи, що є чинними на момент дослідження, регламентують поняття «основні засоби» згідно з Податковим кодексом України [19] й наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.04.2000 [26] та іншими нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України, Державного казначейства України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб тощо. Застаріле визначення терміна «основні фонди» також подано у ст. 807 Цивільного кодексу України, а саме: «Предметом договору лізингу може бути неспоживна річ, визначена індивідуальними ознаками, віднесена відповідно до законодавства до основних фондів», тобто вказане віднесення відсутнє.

Оборотні засоби визначено як «майно виробничого і невиробничого призначення, що віднесено законодавством до оборотних засобів». Окрім ГК України, термін «оборотні засоби» розкрито тільки в Методичних рекомендаціях з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств, у яких наведено таке трактування оборотних засобів: «сукупність оборотних виробничих фондів і фондів обігу у вартісному виразі» [27]. Треба зауважити, що визначення терміна в цьому документі має рекомендаційний та резонансний характер, оскільки, по-перше, оборотні фонди та фонди обігу (аналогічно з основними фондами) чинним законодавством не визначаються, по-друге, беручи до уваги суто теоретично-економічне визначення питомих категорій, немає сенсу відокремлювати кошти та товари, які є змістовним розкриттям фондів обігу.

Стаття 140 ГК України розкриває джерела формування майна суб'єктів господарювання, серед яких указано доходи від реалізації продукції (робіт, послуг), але згідно з п. 7 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» (далі – П(С)БО 15 «Дохід») [28] «дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо)», а відповідно до п. 6.1 П(С)БО 15 «Дохід» [28] «сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету й позабюджетних фондів», не визначаються доходами.

Також у ГК України на основі переліку видів майна встановлюється правовий режим майна суб'єктів господарювання. Виявлені недоліки щодо єдності визначення терміна «майно», суперечності в класифікації його видів призводять до проблеми правового регулювання цих питань.

Висновки. Удосконалення чинного законодавства шляхом усунення виявлених суперечностей у положеннях нормативно-правових актів у сфері майнових правовідносин сприятиме зростанню ефективності використання створеного майна суб'єкта господарювання.

У результаті проведеного дослідження розроблено пропозиції стосовно вдосконалення наявного визначення терміна «майно» у сфері господарювання в чинному законодавстві за процесним підходом, який передбачає, що певний набір ресурсів набуває ознак активів, які, у

свою чергу, входять до складу майна певного суб'єкта господарювання. Відмінна ознака запропонованого підходу полягає в тому, що майно у сфері господарювання визначається як сукупність активів, які сформовано через певну низку ресурсів. Використання наданих пропозицій та усунення виявлених недоліків у класифікації видів майна та джерел його формування сприятимуть активізації різних управлінсько-керуючих функцій господарської діяльності в частині впровадження економічних механізмів і регуляторів з оптимізації формування майна та зростання ефективності його використання з огляду на те, що через механізм оптимізації структури балансу суб'єкта господарювання досягаються відповідні показники фінансової стійкості [29, с. 95].

Перспективою подальших наукових розвідок є правові аспекти формування та використання капіталу підприємства як джерела формування майна суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь 2017 / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (дата звернення: 22.02.2020).
2. Господарський кодекс України : від 16.01.2003 № 436-IV. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (дата звернення: 26.04.2021).
3. Зубко Н. М. Экономическая теория. Минск : НТЦ «АПИ», 1999. 311 с.
4. Аветисян М. Р. Деякі питання правового режиму майна як складової змісту організаційно-правової форми господарювання. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 176–182.
5. Бобкова А. Г., Заруднев Є. О. Щодо господарського відання та оперативного управління майном порівняно із законодавством ФРН. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 1 (84). С. 76–83.
6. Гаврилук В. Майно та майнові права і обов'язки як об'єкти універсального правонаступництва при реорганізації юридичних осіб. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. № 2 (96). С. 81–83.
7. Деревянко Б. В. Правові питання підвищення ефективності використання майнової основи господарювання навчальних закладів. *Вісник господарського судочинства*. 2012. № 4. С. 56–65.
8. Деревянко Б. В. Забезпечення прав власників майна приватних ВНЗ при їх реорганізації. *Форум права*. 2010. № 4. С. 286–291.
9. Захарченко А. М. Управління об'єктами державної власності (господарсько-правові аспекти) : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 452 с.
10. Паламарчук І. В. Публічне майно як засіб здійснення повноважень поліції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ-Запоріжжя, 2017. 251 с.
11. Подоляк А. В. Правовий режим майна суб'єктів управління у державному секторі економіки. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. № 3 (28). С. 112–116.
12. Туркот О. А. Способи захисту майна та органів управління акціонерних товариств від посягань. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2013. № 4 (55). С. 54–59.
13. Туркот О. А. Правовий захист акціонерних товариств від посягань на їх майно : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2018. 200 с.
14. Щербина В. С. Поняття та склад майна господарського призначення. *Право і суспільство*. 2000. № 1. С. 194–200.
15. Роженко О. В. Майно: окремі проблеми класифікації. *Травневі правові читання* : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та викладачів закладів вищої освіти / Черкас. ін-т пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України. Черкаси, 2020. С. 155–157.
16. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003 № 435-IV. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 31.05.2021).
17. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Конвенція ООН від 31.10.2003. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_c16 (дата звернення: 31.05.2021).
18. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму : від 16.05.2005. *Законодавство України* : база

даних / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_948 (дата звернення: 31.05.2021).

19. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 № 2755-VI. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 31.05.2021).

20. Про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства : наказ Фонду державного майна від 29.12.2010 № 1954. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0109-11> (дата звернення: 31.05.2021).

21. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про безоплатну передачу майна : міжнародний документ, перелік від 03.03.2016. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/792_302 (дата звернення: 31.05.2021).

22. Угода між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про взаємну допомогу між їх митними адміністраціями : міжнародний документ від 23.05.2016. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/840_001-16 (дата звернення: 31.05.2021).

23. Про затвердження Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України : Постанова Національного банку України від 22.12.2017 № 141. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0141500-17> (дата звернення: 31.05.2021).

24. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19?find=1&text#w11> (дата звернення: 31.05.2021).

25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 31.05.2021).

26. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ МФУ № 92 від 27.04.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 31.05.2021).

27. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств / Центральна спілка споживчих товариств України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0005626-06> (дата звернення: 31.05.2021).

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ МФУ № 290 від 29.11.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 31.05.2021).

29. Роженко О. В. Оптимізація структури балансу підприємства шляхом управління станом його фінансової рівноваги. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління*. 2018. № 2 (79). С. 91–98. URL: [https://dsum.edu.ua/upload/manager/2\(79\)2018.pdf](https://dsum.edu.ua/upload/manager/2(79)2018.pdf) (дата звернення: 31.05.2021).

References

1. Tsili staloho rozvytku: Ukraina. Natsionalna dopovid 2017 / Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy [Sustainable Development Goals: Ukraine. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine]. URL: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (дата звернення: 22.02.2020) [in Ukrainian].

2. Hospodarskyi kodeks Ukrayiny : vid 16.01.2003 № 436-IV. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy [Economic Code of Ukraine : from 16.01.2003 № 436-IV. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> [in Ukrainian]

3. Zubko, N. M. (1999). *Ekonomycheskaya teoriya*. Mynsk : NTTS «APY» [Economic theory. Minsk : STC «API»]. 311 s. [in Ukrainian].

4. Avetyan, M. R. (2018). Deyaki pytannya pravovoho rezhymu mayna yak skladovoyi zmistu orhanizatsiyno-pravovoyi formy hospodaryuvannya. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava* [Some issues of the legal regime of property as a component of the content of organizational and legal form of management. *Journal of Kyiv University of Law*]. № 4. S. 176–182 [in Ukrainian].

5. Bobkova, A. H., Zarudnyev, YE. O. (2016). Shchodo hospodarskoho vidannya ta operatyvnoho upravlinnya maynom porivnyano iz zakonodavstvom FRN. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk*

Ukrainy [Regarding economic management and operational management of property in comparison with the legislation of Germany. *Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*]. № 1 (84). S. 76–83 [in Ukrainian].

6. Havrylyuk, V. (2013). Mayno ta maynovi prava i obov'yazky yak ob'ektu universalnogo pravonastupnytstva pry reorhanizatsiyi yurydychnykh osib. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka* [Property and property rights and obligations as objects of universal succession in the reorganization of legal entities. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv*]. № 2 (96). S. 81–83 [in Ukrainian].

7. Derevyanko, B. V. (2012). Pravovi pytannya pidvyshchennya efektyvnosti vykorystannya maynovoyi osnovy hospodaryuvannya navchal'nykh zakladiv. *Visnyk hospodarskoho sudochnystva* [Legal issues of improving the efficiency of the use of the property base of management of educational institutions. *Bulletin of commercial litigation*]. № 4. S. 56–65 [in Ukrainian].

8. Derevyanko, B. V. (2010). Zabezpechennya prav vlasnykiv mayna pryvatnykh VNZ pry yikh reorhanizatsiyi. *Forum prava* [Ensuring the rights of property owners of private universities in their reorganization. *Law Forum*]. № 4. S. 286–291 [in Ukrainian].

9. Zakharchenko, A. M. (2017). Upravlinnia ob'ektamy derzhavnoi vlasnosti (hospodarsko-pravovi aspekty) : monohrafiia. Vinnytsia : TOV «Nilan-LTD» [Management of state property (economic and legal aspects) : monograph. Vinnytsia : LLC «Nilan-LTD»]. 452 s. [in Ukrainian].

10. Palamarchuk, I. V. (2017). Publichne mayno yak zasib zdiysnennya povnovazhen politsii : dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.07 [Public property as a means of exercising the powers of the police : dis. ... cand. jurid. science : 12.00.07]. Kyiv-Zaporizhzhya. 251 s. [in Ukrainian].

11. Podolyak, A. V. (2019). Pravovyy rezhym mayna sub'ektiv upravlinnya u derzhavnomu sektori ekonomiky. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk* [Legal regime of property of management entities in the public sector of the economy. *Prykarpattia Legal Bulletin*]. № 3 (28). S. 112–116 [in Ukrainian].

12. Turkot, O. A. (2013). Sposoby zakhystu mayna ta orhaniv upravlinnya aktsionerlykh tovarystv vid posiahan. *Problemy pravoznavstva ta pravookhoronnoi diialnosti* [Methods of protection of property and management bodies of joint-stock companies from encroachments. *Problems of jurisprudence and law enforcement*]. № 4 (55). S. 54–59 [in Ukrainian].

13. Turkot, O. A. (2018). Pravovyy zakhyst aktsionerlykh tovarystv vid posiahan na yikh mayno : monohrafiya. Lviv : Liha-Pres [Legal protection of joint-stock companies from encroachments on their property : a monograph. Lviv : Liga-Press]. 200 s. [in Ukrainian].

14. Shcherbyna, V. S. (2000). Ponyattya ta sklad mayna hospodarskoho pryznachennya. *Pravo i suspilstvo* [The concept and composition of economic property. *Law and society*]. № 1. S. 194–200 [in Ukrainian].

15. Rozhenko, O. V. (2020). Mayno: okremi problemy klasyfikatsiyi. *Travnevi pravovi chytannya* : materialy I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi zdobuvachiv ta vykladachiv zakladiv vyshchoyi osvity / Cherkas. in-t pozhezhnoyi bezpeky im. Heroyiv Chornobylya NUTSZ Ukrayiny. Cherkasy. [Property: some classification problems. *May legal readings* : materials of the I All-Ukrainian scientific-practical conference of applicants and teachers of higher education institutions / Institute of Fire Safety Heroes of Chernobyl NUTSZ of Ukraine. Cherkasy]. S. 155–157 [in Ukrainian].

16. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy : vid 16.01.2003 № 435-IV. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy [Civil Code of Ukraine : dated 16.01.2003 № 435-IV. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].

17. Konventsiya Orhanizatsiyi Obyednanykh Natsiy proty koruptsiyi : Konventsiya OON vid 31.10.2003. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy [United Nations Convention against Corruption: United Nations Convention of 31 October 2003. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_c16 (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].

18. Konventsiya Rady Yevropy pro vidmyvannya, poshuk, aresht ta konfiskatsiyu dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, ta pro finansuvannya teroryzmu : vid 16.05.2005. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrayiny [Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime and on the Financing of Terrorism: 16.05.2005. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_948 (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].

19. Podatkovyy kodeks Ukrayiny : vid 02.12.2010 № 2755-VI. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrayiny [Tax Code of Ukraine : dated 02.12.2010 № 2755-VI. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
20. Pro poriadok vidnesennia maina do takoho, shcho vkluchaietsia do skladu tsilisnogo mainovoho kompleksu derzhavnogo pidpriemstva : nakaz Fondu derzhavnogo mayna vid 29.12.2010 № 1954. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrayiny [On the procedure for classifying property as such, which is included in the composition of the integral property complex of a state enterprise : order of the State Property Fund of 29.12.2010 № 1954. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0109-11> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
21. Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrayiny ta Uryadom Turets'koyi Respubliki pro bezoplatnu peredachu mayna : mizhnarodnyy dokument, perelik vid 03.03.2016. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrayiny [Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of the Republic of Turkey on free transfer of property : international document, list dated 03.03.2016. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/792_302 (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
22. Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Spoluchenykh Shtativ Ameryky pro vzaiemnu dopomohu mizh yikh mytnymy administratsiiamy : mizhnarodnyy dokument vid 23.05.2016. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy [Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the United States of America on mutual assistance between their customs administrations : international document dated 23.05.2016. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/840_001-16 (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
23. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zdiisnennia otsinky stiikosti bankiv i bankivskoi systemy Ukrainy : Postanova Natsionalnoho banku Ukrainy vid 22.12.2017 № 141. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy [On approval of the Regulation on the assessment of the stability of banks and the banking system of Ukraine : Resolution of the National Bank of Ukraine of 22.12.2017 № 141. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0141500-17> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
24. Pro Natsionalne ahentstvo Ukrainy z pytan vyivlennia, rozshuku ta upravlinnia aktyvamy, oderzhanymy vid koruptsiinykh ta inshykh zlochyniv : Zakon Ukrainy [On the National Agency of Ukraine for Detection, Investigation and Management of Assets Obtained from Corruption and Other Crimes : Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19?find=1&text#w11> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
25. Pro bukhhaltenskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV. *Zakonodavstvo Ukrayiny* : baza danykh / Verkhovna Rada Ukrainy [On accounting and financial reporting in Ukraine : Law of Ukraine of 16.07.1999 № 996-XIV. *Legislation of Ukraine* : database / Verkhovna Rada of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
26. Pro zatverdzhennia Polozhennia (standartu) bukhhaltenskoho obliku 7 «Osnovni zasoby» : nakaz MFU № 92 vid 27.04.2000 [On approval of the Regulation (standard) of accounting 7 «Fixed assets» : order of IFI № 92 from 27.04.2000]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
27. Metodychni rekomendatsii z analizu i otsinky finansovoho stanu pidpriemstv / Tsentralna spilka spozhyvchykh tovarystv Ukrainy [Methodical recommendations for the analysis and assessment of the financial condition of enterprises / Central Union of Consumer Societies of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0005626-06> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
28. Polozhennia (standart) bukhhaltenskoho obliku 15 «Dokhid» : nakaz MFU № 290 vid 29.11.1999 [Regulation (standard) of accounting 15 «Income» : IFI order № 290 from 29.11.1999]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].
29. Rozhenko, O. V. (2018) Optymizatsiya struktury balansu pidpriemstva shlyakhom upravlinnya stanom yoho finansovoyi rivnovahy. *Menedzher. Visnyk Donetskoho derzhavnogo universytetu upravlinnia*. [Optimization of the structure of the balance of the enterprise by managing the state of its financial equilibrium. *Manager. Bulletin of Donetsk State University of Management*]. № 2 (79). S. 91–98. URL: [https://dsu.edu.ua/upload/manager/2\(79\)2018.pdf](https://dsu.edu.ua/upload/manager/2(79)2018.pdf) (data zvernennia: 31.05.2021) [in Ukrainian].

Rozhenko Oleksandra,
PhD in Economic sciences,
Associate Professor
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9358-5436>

PROPERTY IN ECONOMIC ACTIVITY: CERTAIN PROBLEMS OF DEFINITION AND CLASSIFICATION IN UKRAINE

The article examines the definition of the term «property» in management sphere, analyses the existing definitions of the term «property» in management sphere. On this basis, the different approaches are identified and a process approach to the interpretation of a specific category is proposed. Regarding the classification of the types of property and sources of its formation, the use of terms and concepts that have expired in the legislation has been established. It is proposed to eliminate the identified differences and contradictions in the interpretation of the terms of legal regulation of property relations in management sphere in Ukraine in view of the types of property and sources of its formation. The definition of the category «property» in management sphere, which is available in current legislation and modern scientific sources, is considered. The approaches to the definition of the term «property» in management sphere are singled out, namely: property is things, assets, property of a certain type, classification-based approach and combined approach. The definition of the essence of the term «property» in management sphere is proposed to be considered according to the process approach, which is initially considered resources, which later acquire the characteristics of assets and further property. The differences and ramifications in the classification types of property under the current legislation are analysed, the ways of their elimination are offered, which will lead to the increase of efficiency of the use of the created property of the economic entity. According to the process approach, which assumes that a certain set of resources acquires the characteristics of assets, which, in turn, are part of the property of a particular entity. A distinctive feature of the proposed approach is that the property in management sphere is defined as a set of assets that are formed through a number of resources. The use of the provided proposals and elimination of identified contradictions in the classification of property types and sources of its formation will promote the intensification of various management functions of economic activity in the part of implementing economic mechanisms and regulators to optimize property formation and increase of its efficiency.

Key words: *property; legal regulation; definition; classification; assets.*

Надіслано до редколегії 01.06.2021
Рекомендовано до публікації 09.06.2021